

สถาบัน THE BEST CENTER

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

คุณภาพทางวิชาการต่อมามี 1

www.thebestcenter.com; www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือเตรียมสอบ

นิติการ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

(ใช้ได้ทั้งระดับปริญญาโท และปริญญาตรี)

ประกอบด้วย

ภาคความรู้ความสามารถทั่วไปและภาคความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา องค์การที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายปกครอง กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พรบ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ข้อสอบปรนัย 60 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน (รวม 60 คะแนน)
- ข้อสอบอัตนัย 2 ข้อ ข้อละ 20 คะแนน (รวม 40 คะแนน)

เปิดติวครบวงจร ทุกหน่วยงานสอบ และติวทางไปรษณีย์
ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ
หรือ www.thebestcenter.com

E-book download ติดต่อไลน์ Line ID : @thebestcenter

299.-

คู่มือเตรียมสอบ

นิติกร

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

ราคา 299-

คำนำ

ชุดคู่มือเตรียมสอบ สำหรับตำแหน่งนิติกร กรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยทางสถาบัน THE BEST CENTER และคณะได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา โดยได้รวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ตรงทั้งเล่มเป็นการเจาะเนื้อหา พ.ร.บ. และเจาะข้อสอบ พร้อมคำเฉลยอธิบายอย่างละเอียด ที่กำหนดในการสอบ เพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออภัยขอขอบคุณใคร่ ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟัง

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

★ ประวัติ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจ ภารกิจ ค่านิยม โครงสร้างของกรมฯ	1
★ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา	3
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537	34
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542	63
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2559	84
★ เจาะข้อสอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	104
★ เจาะข้อสอบประมวลกฎหมายอาญา	122
★ เจาะข้อสอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	149
★ เจาะข้อสอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	178
★ เจาะข้อสอบกฎหมายปกครอง	
ส่วนที่ 1 เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539	251
ส่วนที่ 2 เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551	266
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539	280
★ เนื้อหาพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่ควรรู้	285
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	287
★ สรุปเนื้อหาความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา	294
★ ข้อสอบอัตนัยเกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่น่าสนใจ	310
★ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไข 2560	317
★ เจาะข้อสอบพระราชบัญญัติว่าด้วยกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	330

➤ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2535

ภายใต้สังกัดกระทรวงพาณิชย์ โดยโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าและกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร และของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกฎหมายลิขสิทธิ์ มารวมอยู่ในหน่วยงานเดียวกันภายใต้ "กรมทรัพย์สินทางปัญญา" กระทรวงพาณิชย์

➤ วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานให้บริการด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่สะดวกรวดเร็ว
เป็นมาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

➤ ยุทธศาสตร์

- 01 พัฒนาระบบคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาให้สะดวกรวดเร็วและเป็นมาตรฐานสากล
- 02 เสริมสร้างความรู้และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

➤ พันธกิจ

1. จัดทะเบียน คุ้มครอง และปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศ
2. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์

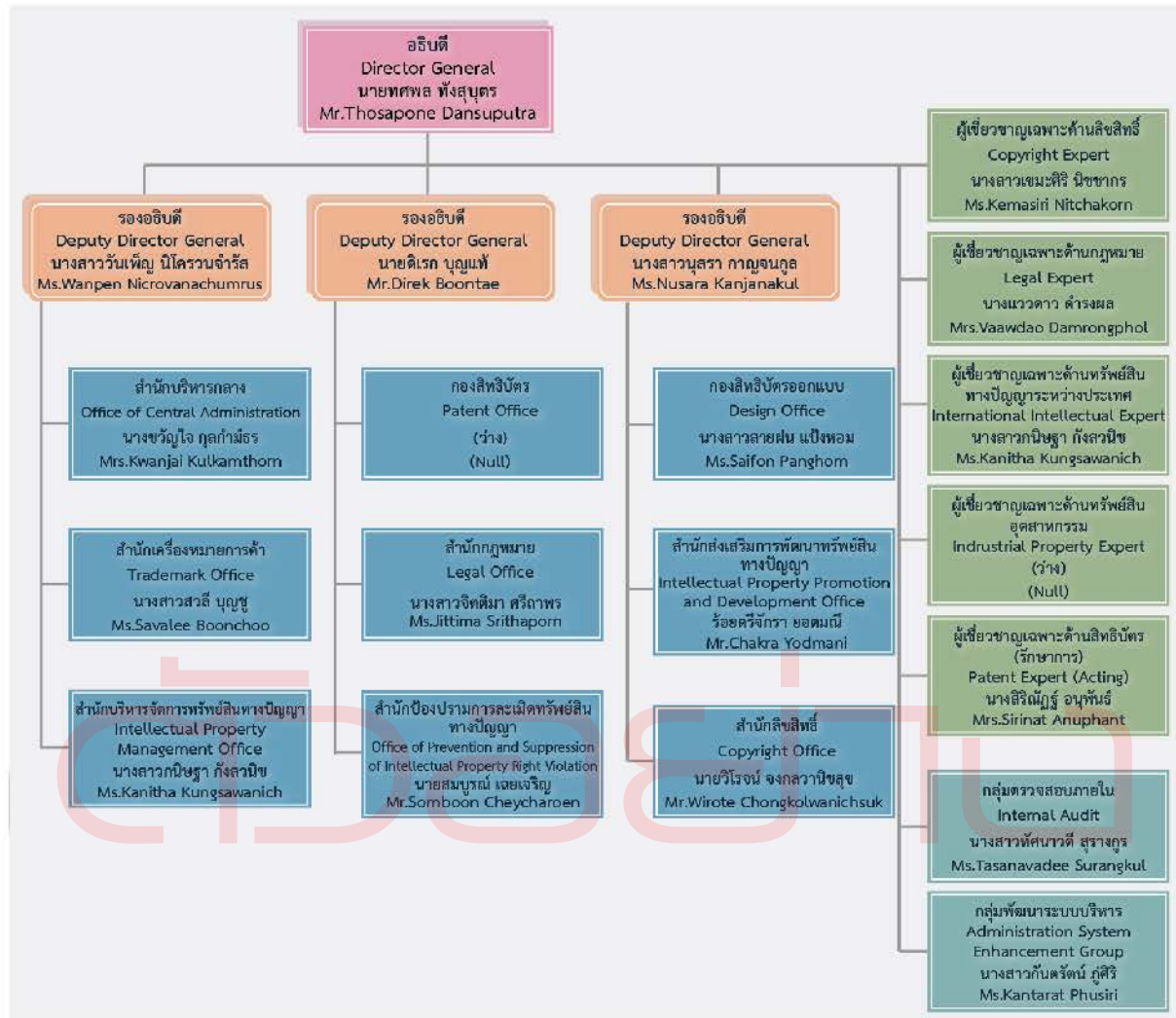
➤ ภารกิจ

ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งให้ความคุ้มครองและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า

➤ ค่านิยม

“คุ้มครองความคิด มุ่งจิตบริการ เน้นงานสร้างสรรค์”

➤ โครงสร้างกรม

ผู้บริหารกรม

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

นายทศพล ทั้งสุบุตร

อธิบดี

Director-General

➤ สรุปย่อ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ผลงานอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินอีกชนิดหนึ่ง นอกเหนือจากสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น นาฬิกา รถยนต์ โຕีเระ เป็นต้น และอสังหาริมทรัพย์ คือ ทรัพย์สินที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นต้น

➤ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. สำนักเครื่องหมายการค้า

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- ให้คำปรึกษา แนะนำและบริการเกี่ยวกับขอรับความคุ้มครอง ตามกฎหมาย เครื่องหมายการค้า และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอื่น

- ดำเนินการจดทะเบียนตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าและปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอื่น

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารตามกฎหมาย

- ออกหนังสือรับรอง จัดทำเอกสารทางทะเบียนและให้บริการตรวจค้นข้อมูล

- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โทรศัพท์ 0-2547-4680 โทรสาร 0-2547-4681

2. สำนักสิทธิบัตร

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- ให้คำปรึกษาแนะนำและบริการเกี่ยวกับขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตรและกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการขอจดทะเบียนตามกฎหมายสิทธิบัตรและกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอื่น

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเอกสารตามกฎหมาย

- ออกหนังสือรับรองจัดทำเอกสารทางทะเบียนและให้บริการตรวจค้นข้อมูล

- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โทรศัพท์ 0-2547-4710 โทรสาร 0-2547-4718

3. สำนักลิขสิทธิ์

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- ให้คำปรึกษาแนะนำบริการเกี่ยวกับขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารตามกฎหมาย
- ดำเนินการประสานการป้องกันและปราบปรามและการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
- ให้บริการตรวจค้นข้อมูลลิขสิทธิ์
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โทรศัพท์ 0-2547-4630 โทรสาร 0-2547-4631

4. กองส่งเสริมและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- พัฒนาระบบรูปแบบและวิธีการในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย
- ติดต่อประสานงาน ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมเจรจาและความร่วมมือช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- ส่งเสริม พัฒนา เผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้ ด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- พัฒนาระบบข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้บริการข้อมูลการตรวจค้น เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โทรศัพท์ 0-2547-4650 โทรสาร 0-2547-5651

5. กองกฎหมายและอุทธรณ์

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- พัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นมาตรฐานสากล
- ดำเนินการด้านกฎหมายสิทธิบัตร กฎหมายเครื่องหมายการค้า กฎหมายลิขสิทธิ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญางานคดีต่างๆ
- ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ตามกฎหมาย
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โทรศัพท์ 0-2547-4670 โทรสาร 0-2547-7671

6. ศูนย์ประสานการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้คือ

- การบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ.2536
- คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
- กระจายการประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน
- เข้าร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ในการดำเนินการปราบปราม การละเมิด หรือการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

- ปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมายตามมติคณะรัฐมนตรี

โทรศัพท์ 0-2547-4701 โทรสาร 0-2547-4705

*****

1. 1. ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) คืออะไร

ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ผลงานอันเกิดจากการประดิษฐ์ คิดค้น หรือสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งเน้นที่ผลผลิตของสติปัญญาและความชำนาญ โดยไม่คำนึงถึงชนิดของการสร้างสรรค์หรือวิธีการแสดงออก ทรัพย์สินทางปัญญาอาจแสดงออกในรูปแบบของสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สินค้าต่างๆ หรือในรูปของสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น บริการ แนวคิดในการดำเนินธุรกิจ กรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เป็นต้น

2. 2. ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา

โดยทั่วไป คนไทยส่วนมากจะคุ้นเคยกับคำว่า “ลิขสิทธิ์” และจะใช้เรียกทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท โดยที่ถูกต้องแล้ว ในทางสากลทรัพย์สินทางปัญญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property) และลิขสิทธิ์ (Copyright)

1. 2.1 ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property)

หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ ความคิดสร้างสรรค์นี้ อาจเป็นความคิดในการประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งอาจจะเป็นกระบวนการหรือเทคนิคในการผลิตที่ได้ปรับปรุงหรือคิดค้นขึ้นใหม่ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมที่เป็นองค์ประกอบและรูปร่างของตัวผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงเครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อ ชื่อและถิ่นที่อยู่ทางการค้า รวมถึงแหล่งกำเนิดและการป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมจึงสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

-สิทธิบัตร (Patent)

1. -สิทธิบัตรการประดิษฐ์

-อนุสิทธิบัตร

-สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

-แบบผังภูมิของวงจรรวม (Layout – Design of Integrated Circuits)

-เครื่องหมายการค้า (Trademark)

-ความลับทางการค้า (Trade Secret)

-สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)

2. 2.2 ลิขสิทธิ์ (Copyright)

หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้นตามประเภทลิขสิทธิ์ที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ งานวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียง แพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ไม่ว่าจะงานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร นอกจากนั้นกฎหมายลิขสิทธิ์ยังให้ความคุ้มครองถึงสิทธิของนักแสดงด้วย การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่ครอบคลุมถึงความคิดหรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบหรือวิธีใช้หรือวิธีทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์

3. 3. ความหมายของทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมแต่ละประเภท

1. 3.1 สิทธิบัตร (Patent)

คือ หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ (Invention) หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Industrial Design) ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรมีสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการแสวงหาผลประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรนั้น ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด สิทธิบัตรการประดิษฐ์ (Invention Patent) หมายถึง การให้ความคุ้มครองการคิดค้นเกี่ยวกับลักษณะองค์ประกอบ โครงสร้าง หรือกลไกของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกรรมวิธีในการผลิต การเก็บรักษา หรือการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Design Patent) หมายถึง การให้ความคุ้มครองความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบของลวดลายหรือสีของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรมได้ และแตกต่างไปจากเดิม อนุสิทธิบัตร (Petty Patent) คือ การให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์จากความคิดสร้างสรรค์ที่มีระดับการพัฒนาเทคโนโลยีไม่สูงมาก โดยอาจเป็นการประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่ หรือปรับปรุงจากการประดิษฐ์ที่มีอยู่ก่อนเพียงเล็กน้อย

2. 3.2 แบบผังภูมิของวงจรรวม (Layout – Design of Integrated Circuits)

หมายถึง แบบ แผนผัง หรือภาพที่ทำขึ้น ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบหรือวิธีใดเพื่อแสดงถึงการจัดวางและการเชื่อมต่อของวงจรไฟฟ้า เช่น ตัวนำไฟฟ้า หรือ ตัวต้านทาน เป็นต้น

3. 3.3 เครื่องหมายการค้า (Trademark)

หมายถึง เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือตรา ที่ใช้กับสินค้าหรือบริการ แบ่งออกเป็น 4

ประเภท ได้แก่

-เครื่องหมายการค้า (Trademark) คือเครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้กับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น เช่น มาม่า กระทั่งแดง เป็นต้น -เครื่องหมายบริการ (service Mark) คือ เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้กับบริการเพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น เช่น การบินไทย ธนาคารกรุงไทย โรงแรมดุสิต เป็นต้น -เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) คือ เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้หรือจะใช้กับสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น เช่น เซลล์ชวนชิม แม่ช้อยนางรำ ฮาลาล เป็นต้น -เครื่องหมายร่วม (Collective Mark) คือ เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สหภาพ สมาพันธ์ กลุ่มบุคคล หรือองค์กรอื่นใดของหรือเอกชน เช่น ตราช้างของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

4. 3.4 ความลับทางการค้า (Trade Secret)

หมายถึง ข้อมูลการค้าซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป โดยเป็นข้อมูลที่มีมูลค่าในเชิงพาณิชย์เนื่องจากข้อมูลนั้นเป็นความลับ และมีการดำเนินการตามสมควรเพื่อให้ข้อมูลนั้นปกปิดเป็นความลับ

5. 3.5 ชื่อทางการค้า (Trade Name)

หมายถึง ชื่อที่ใช้ในการประกอบกิจการ เช่น ไทยประกันชีวิต ขนมห้างบ้านอัยการ เป็นต้น

6. 3.6 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication)

หมายถึง ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์และสามารถบ่งบอกว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียงหรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ผ้าไหมยกดอกลำพูน ส้มโอนครชัยศรี ไข่เค็มไชยา เป็นต้น ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพย์สินทางปัญญา 7 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

2. 2. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2559
3. 3. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
4. 4. พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. 2543
5. 5. พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545
6. 6. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546
7. 7. พระราชบัญญัติการผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. 2548

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีพันธกรณีตามการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่จะต้องออกกฎหมายให้คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

➤ เครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

1. 1. ลักษณะทั่วไปของเครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันของ “เครื่องหมาย” ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ข้อคำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ

2. 2. ประเภทของเครื่องหมาย

กฎหมายให้ความคุ้มครองเครื่องหมายทั้งหมด 4 ประเภท คือ

1. 2.1 เครื่องหมายการค้า

หมายถึง เครื่องหมาย หรือยี่ห้อ หรือตราที่ใช้กับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้านั้นที่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างไปจากสินค้าของบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น

สินค้าอะหมี่กิ่งสำเร็จรูป

อาม่า ย้ำย้ำ

สินค้ายานพาหนะ

2. 2.2 เครื่องหมายบริการ

หมายถึง เครื่องหมาย หรือยี่ห้อ หรือตราที่ใช้กับบริการเพื่อแสดงว่าบริการที่ผู้ใช้เครื่องหมายบริการนั้นแตกต่างไปจากบริการของบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น

บริการสายการบิน

บริการธนาคาร

3. 2.3 เครื่องหมายรับรอง

หมายถึง เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้รับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าของบุคคลอื่น หรือใช้รับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะของบริการของบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น

เครื่องหมายรับรองเกี่ยวกับคุณภาพอาหาร

4. 2.4 เครื่องหมายร่วม

หมายถึง เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้ในบริษัทเดียวกันหรือใช้ในองค์การเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

กลุ่มบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย

กลุ่มบริษัทในเครือปตท

3. 3.การได้มาซึ่งความคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ก็ต่อเมื่อนำเครื่องหมายการค้านั้นมาขึ้นขอรับความคุ้มครองและได้รับการจดทะเบียนจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เท่านั้น

4. 4.เครื่องหมายการค้ามีประโยชน์อย่างไร

อาจมองประโยชน์ได้ 2 ส่วน คือ

1. 4.1 ส่วนของเจ้าของเครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายการค้ามีหน้าที่คุ้มครองผลประโยชน์ทางการค้าให้กับผู้เป็นเจ้าของที่ใช้เครื่องหมายการค้าในกิจการของตนตลอดจนเพิ่มมูลค่าให้กับชื่อเสียงในทางการค้า หรือที่เรียกว่า “กูดวิลล์” (goodwill) แต่ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้เครื่องหมายการค้าเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถจดจำ และจำแนกความแตกต่างระหว่างสินค้าของตนกับของคู่แข่งได้

2. 4.2 ส่วนของผู้บริโภค

เครื่องหมายการค้าจะทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำและแยกแยะสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นจากสินค้าชนิดเดียวกันที่ใช้เครื่องหมายการค้าอื่น ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพได้ตรงตามความต้องการและทราบถึงแหล่งที่มาของสินค้า หากสินค้านั้นมีความบกพร่องก็สามารถหาผู้รับผิดชอบได้

3. 5. สิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้า

แบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

1. 5.1 เครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียน

เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียนนั้น แต่จะฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือเรียกค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีลวงขาย

2. 5.2 เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้ว

เจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้ที่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้าของตนกับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้และกรณีที่มีบุคคลอื่นละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วมีสิทธิที่จะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย หรือฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของตนได้ นอกจากนี้เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วยังสามารถโอนสิทธิหรือรับมรดกหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วได้เช่นกัน

4. 6. การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ก่อนการยื่นขอจดทะเบียนเจ้าของเครื่องหมายการค้าควรขอตรวจค้นข้อมูลเบื้องต้นในฐานข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญาเสียก่อนที่ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเพื่อตรวจค้นว่ามีเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าที่จะยื่นขอจดทะเบียนหรือไม่ เพราะหากมีเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าที่จะยื่นขอจดทะเบียนได้รับการจดทะเบียนไว้แล้ว เจ้าของเครื่องหมายการค้าก็จะไม่สามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนได้ การขอตรวจค้นข้อมูลดังกล่าวสามารถขอตรวจค้นได้ทางอินเทอร์เน็ตหรือที่ศูนย์บริการทรัพย์สินทางปัญญา ชั้น 3 กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ โดยมีค่าธรรมเนียมชั่วโมงละ 100 บาท

5. 7. ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้

เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมที่จะจดทะเบียนได้ ต้องมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด 3 ประการ ดังนี้

1. 7.1 มีลักษณะบ่งเฉพาะ

หมายถึง เครื่องหมายการค้านั้นต้องเป็นเครื่องหมายที่ถูกทำให้มีลักษณะพิเศษโดดเด่นเฉพาะตัว แต่ต้องไม่สื่อความหมายโดยตรงเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเพื่อที่จะทำให้ผู้บริโภคสามารถทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างกับสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น เช่น คำที่